

1.3. Terapia skupiona na dziecku i rodzinie

Model podejścia terapeutycznego, nazywany terapią skupioną na rodzinie (*Family-Centred Practice* – FCP), wywodzi się z podejścia terapii skupionej na kliencie (*Client-Centred Practice* – FCP), zaproponowanego przez Carla Rogersa w XX w. W założeniach Rogersa skuteczność terapii w dużej mierze zależy od relacji terapeutycznej opartej na empatii, akceptacji i autentyczności terapeuty. To humanistyczne podejście do współpracy z pacjentem, włączenie go do terapii jako partnera i osobę współodpowiedzialną za sukces przekłada się na motywację w dążeniu do osiągnięcia celu leczenia [Janus, 2016].

Model włączenia rodziny w proces terapii ma swoje korzenie również w teorii systemów ekologicznych Bronfenbrennera. W podejściu tym zakłada się, że w analizie rzeczywistości należy brać pod uwagę wzajemne oddziaływanie zależnych i wpływających na siebie obszarów. Teoria systemów rodzinnych definiuje rodzinę jako **grupę powiązanych ze sobą jednostek działających w układzie społecznym**. Różni się od innych systemów społecznych własnymi cechami strukturalnymi, cechami psychobiologicznymi poszczególnych członków i ich społeczno-kulturową pozycją w szerszym otoczeniu [Sikorska, 2005].

Praktyka skoncentrowana na rodzinie uznaje systemową naturę rodziny i skupia się na jej mocnych stronach. Przekładając teorię psychologiczną na grunt procesu terapeutycznego, zaproponowano, aby analizę sytuacji dziecka rozpatrywać **w kontekście współzystencji i interakcji między dzieckiem a jego najbliższym otoczeniem**, czyli rodziną. W tym systemie dziecko, rodzina i środowisko stanowią pewną całość, która jest bazą procesu terapii.

Termin „**terapia skupiona na rodzinie**” obejmuje kilka aspektów:

- szacunek dla przekonań i wyborów dziecka i rodziny;
- wsparcie;
- skupienie na silnych stronach rodziny oraz dziecka i rodziny;
- indywidualizację procesu terapii;
- uwzględnienie ról, jakie dziecko odgrywa w rodzinie;
- włączenie rodziny w proces negocjacji celu terapii i realizacji planu nakierowanego na osiągnięcie celu;
- przekonanie, że rodzina zasługuje na to, by mieć kontrolę i możliwość podejmowania decyzji w zakresie szeroko rozumianej opieki nad dzieckiem [Case-Smith, 2010].

Dziecko jest jednym z elementów tworzących rodzinę, dlatego w planowanej terapii uwzględnia się nie tylko potrzeby dziecka, lecz także rodziny. Celem terapii zajęciowej skupionej na rodzinie jest poprawa jakości życia wszystkich członków rodziny. Włączenie rodziny w proces terapii może poprawić funkcjonowanie dziecka nie tylko w środowisku fizycznym, lecz także społecznym. W tym podejściu terapeutycznym buduje się relację z dzieckiem oraz jego rodziną, która z racji opieki nad nim również wymaga pomocy i wsparcia.